

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 115 e ek

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ile Amerika'da Kâin Howard International Inc. Firması arasındaki ihtilâfın halline dair kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporları (1/401)

T. C.

Başbakanlık

11. 2. 1963

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71/1558/567

Millet Meclisi Başkanlığına

Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 6 . 2 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ile Amerika'da kâin Howard International Inc. Firması arasındaki İhtilâfın Halline dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü

Başbakan

G E R E K Ç E

Türk Alka - Ahmet Oğuz Akal - Firması ile Amerikan firması Howard International Inc. arasında akdedilen 19 Temmuz 1956 tarihli satış Anlaşmasına göre üç kısımdan ibaret ve Demir ve Çelik Fabrikası ismi verilen bir tesisin 2 400 000 dolâr mukabilinde satışı takarrür etmiştir. Alıcı Alka Firması satış bedelini, Kromit Madencilik Limitet Şirketinin istihsal edeceği düşük dereceli krom cevherinin Amerika'ya ihracından tahassul edecek dolârlarla ödiyecektir. (Dış Ticaret sirküler 612.623) T. C. Ziraat Bankası bu ödeme şeklini formüle eden 1543 sayılı teminat mektubunu 9 Mayıs 1957 tarihinde Howard International Inc. firması lehine The Chase Manhattan Banka (Chamanbank) hitaben vermiştir.

Chanbank da Biraat - Howard - Chanbank adına açılan üçlü muvakkat hesapta krom ihracatından tahassul eden dolârlar teraküm ettikçe T. C. Ziraat Bankasının talimatıyla Howard'a tediye yapılmış ve bu suretle satış mevzu fabrika 2 . 10 . 1959 tarihinde Türkiye'ye gelmiş ve Gebze Çayirova fabrikası sahasında Alka - Ahmet Oğuz Akal namına Biktif Gümrük Antreposuna alınmıştır.

Fabrikanın satış bedeli, 2 400 000 dolâr ve bu bedelin ödenmemiş bakiyesi 914 868,57 dolârdır. Satıcı firma ödenmeyen bu bakiye borcu teminat mektubu veren Ziraat Bankasından istemiştir. Ziraat Bankası; teminat mektubu vermek suretiyle olan kefaleti sebebine dayanarak mukavelelenin satıcıya yüklediği vecibelerin tamamıyla yerine getirilmemiş olduğu iddiasındadır. Bu sebeple, kefaletini ifa etmemiştir. İddiaya göre, Türkiye'ye getirilen fabrika tesislerinin montajı, satıcı firma tarafından yapılması gerekmektedir. Satıcı firma ise, esas mukavele ve tadilleri ile böyle bir mükellefiyeti kabul etmediğini beyan etmektedir. Filhakika, mukavele ve ekleri hükümlerinden tesisatın montajı vecibesinin satıcı firmaya aidolacağı hususunda katî bir neticeye varılması mümkün görülmemektedir. Bu suretle hulâsa edilen ihtilâf bugüne kadar halledilememiştir.

Howard Firması, Amerikan siyasi makamları eliyle bakiye alacağının ödenmesinin teminini Türk Hükümetinden istemiştir. Hâdiseye ve inkişaf seyrine göre borcun ödenmesi suretiyle ihtilâfın Hükümetçe giderilmesi zaruri bulunmaktadır.

İkinci madde hükmü ile, ödeme şekli ve bunun mahsup yolu tanzim edilmiştir.

İlişik kanun tasarısı bu maksatla hazırlanmıştır.

Geçici Komisyonun birinci raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No : 1/401
Karar No : 2

21 . 2 . 1963

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ile Amerika'da kâin Howard International Inc. Firması arasındaki ihtilâfın haline dair kanun tasarısı ilgili Maliye, Dışişleri ve Ticaret Bakanlıkları ile T.C. Ziraat Bankası temsilcilerinin de iştirakleri ile komisyonumuzda görüşüldü.

Hükümet gerekçesinde izah edildiği veçhile Türk Alka - Ahmet Oğuz Akal firması ile Amerikan firması Howard International Inc. arasında akdedilen 19 Temmuz 1956 tarihli satış anlaşmasına göre üç kısımdan ibaret ve Demir ve Çelik fabrikası ismi verilen bir tesisin 2 400 000 dolâr mukabilinde satışı takarrür etmiştir. Alıcı Alka firması satış bedelini, Kromit Madencilik Limitet Şirketinin istihsal edeceği düşük dereceli krom cevherinin Amerika'ya ihracından tahassul edecek dolârlarla ödiyecektir. T.C. Ziraat Bankası bu ödeme şeklini formüle eden 1543 sayılı teminat mektubunu 9 Mayıs 1957 tarihinde Howard International Inc. Firması lehine The Chase Manhattan Banka (Chamanbank) hitaben vermiştir.

Chamanbankta Ziraat - Howard - Chamanbank adına açılan üçlü muvakkat hesapta krom ihracatından tahassul eden dolârlar teraküm ettikçe T.C. Ziraat Bankasının talimatıyla Howard'a tediye yapılmış ve bu suretle satış mevzuu fabrika 2.10.1959 tarihinde Türkiye'ye gelmiş ve Gebze Çayırova fabrika sahasında Alka - Ahmet Oğuz Akal namına fiktif gümrük antreposuna alınmıştır.

Fabrikanın satış bedeli, 2 400 000 dolâr ve bu bedelin ödenmemiş bakiyesi 914 868,57 dolârdır. Satıcı firma ödenmeyen bu bakiye boreu teminat mektubu veren Ziraat Bankasından istemiştir. Ziraat Bankası; teminat mektubu vermek suretiyle olan kefaleti sebebine dayanarak mukavelelenin satıcıya yüklediği vecibelerin tamamıyla yerine getirilmemiş olduğu iddiasındadır. Bu sebeple, kefaletini ifa etmemiştir.

İddiaya göre, Türkiye'ye getirilen fabrika tesislerinin montajının, satıcı firma tarafından yapılması gerekmektedir. Satıcı firma ise, esas mukavele ve tadilleri ile böyle bir mükellefiyeti kabul etmediğini beyan etmektedir.

Komisyonumuz bu konuda Maliye ve Ticaret Bakanlıkları temsilcilerinin verdikleri tamamlayıcı malûmat karşısında, asıl ve ek mukavelelere göre bahis konusu fabrikanın kurulması vecibesinin, Ziraat Bankası temsilcilerinin ifade ettikleri gibi Howard International Inc. Firmasına tahmil edildiği kanaatine varamamıştır.

Netice itibariyle, uzun müddetten beri sürüncemede kalan ve Ziraat Bankasının haklı olduğu katiyetle ifade edilemeyen ihtilâfın, daha fazla uzaması suretiyle bir millî bankamızın dış memleketlerdeki itibarının ve dolayısıyla büyük millî menfaatlerimizin haleldar olabileceği Komisyonumuzca nazarı itibara alınarak, mezkûr kanun tasarısının aynen kabulüne ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan
İstanbul
V. Özarar

Bursa
Muhafifim. (Söz hak-
kım mahfuz)
Z. Uğur

Burdur
N. Yavuzkan

Sivas
M. Vural

Ordu
A. Bodur

Trabzon
A. Şener

Ankara
İ. Gence
İmzada bulunamadı

Geçici Komisyonun 2 nci raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No: 1/401
Karar No : 3

1 . 4 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ile Amerika'da kâin Howard International inc. Firması arasındaki ihtilâfın halline dair olup, Genel Kurulun 22 . 2 . 1963 tarihli Birleşiminde bir kere daha tetkik edilmesi gerekçesiyle komisyonumuza iade edilen kanun tasarısı ilgili Hükümet ve Ziraat Bankası temsilcilerinin iştirakleri ile komisyonumuzda görüşüldü.

Yapılan müzakere neticesinde 21 . 2 . 1963 tarihli ve 2 sayılı raporumuza ilâve edilecek bir husus olmadığı komisyonumuzca karar altına alınmıştır.

Mezkûr kanun tasarısı Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
İstanbul
Vahyi Özarar

Sözcü
Ordu
Ata Bodur

Üye
Bursa
Hükümetin yeni izahatı
karşısında kabul ediyorum.
Ziya Uğur

Üye
Burdur
Nadir Yavuzkan

Üye
Trabzon
Ahmet Şener

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası ile Amerika'da kâin Howard International Inc. Firması arasındaki ihtilâfın halline dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Amerika'da kâin Howard International Inc. Firması ile Türkiye'de Alka - Ahmet Oğuz Akal firması arasında, demir ve çelik fabrikası satın alınmasına dair yapılan mukavelelerin ve bu mukavele sebebiyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası tarafından satıcı firma lehine verilen teminat mektubunun tatbikinden doğan ihtilâf dolayısıyla; ödenmemiş bakiye satış bedeli 914 868,57 doların Amerikan firmasına Hazinece ödenmesi uygun görülmüştür.

MADDE 2. — Hazine, sözü edilen meblâğı avans vermek suretiyle ödemeye yetkilidir. Ödenecek meblâğ, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası sermayesine karşılık olarak gelecek seneler bütçelerine konacak ödenekten ve âzami beş yıl içinde mahsubedilir.

Amerikan firmasına yapılan ödemedan sonra, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasının Alka - Ahmet Oğuz Akal firmasına rücu etmesi için, avansın mahsubu beklenmez.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

6 . 2 . 1963

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
E. Alican

Başbakan
İ. İnönü

Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>H. Dinçer</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı <i>A. Ş. Ağanoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı <i>N. Öktem</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörük</i>
Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sançar</i>	İçişleri Bakanı <i>H. O. Bekata</i>
Dışişleri Bakanı <i>F. C. Erkin</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı <i>İ. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı <i>M. Ete</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Y. Azizoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı <i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>B. Öçten</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>	Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı <i>C. T. Karasapan</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>	